

ZAKON
O AKADEMSKOM INTEGRITETU
Službeni list CG, br. 017/19 od 19.03.2019. godine

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1

Ovim zakonom se, u cilju očuvanja i unapređenja kvaliteta visokog obrazovanja, uređuju načela akademskog integriteta nastavnika, saradnika, studenata, kao i drugih lica sa visokim obrazovanjem, oblici kršenja akademskog integriteta i postupak zaštite akademskog integriteta.

Akademski integritet

Član 2

Akademski integritet je akademsko ponašanje koje obezbjeđuje očuvanje akademske čestitosti, dostojanstva profesije, kvaliteta rada i proizvoda rada, duha ravnopravne saradnje sa svim učesnicima akademskog procesa, usmjerenosti na istinu kao temeljnu vrijednost i poštovanje zakonskih propisa kao osnove odgovornosti članova akademske zajednice odnosno svako ponašanje koje je u skladu sa načelima akademskog integriteta.

Akademsku zajednicu čini akademsko osoblje određeno posebnim zakonom i studenti.

Načela akademskog integriteta

Član 3

Akademski integritet zasniva se na načelima: čestitosti, objektivnosti, otvorenosti, slobode u nastavi i istraživanju i odgovornosti prema akademskoj zajednici i društvu.

Načelo čestitosti

Član 4

Akademska čestitost zasniva se na samostalnosti u naučnom, obrazovnom i stručnom radu, kao i poštovanju tuđeg rada i djela.

Načelo objektivnosti

Član 5

Članovi akademske zajednice ne smiju da dopuste da predrasude i pristrasnost bilo koje vrste utiču na njihovu objektivnost u akademskim, istraživačkim, administrativnim, poslovnim i upravljačkim djelatnostima.

Načelo otvorenosti

Član 6

Rezultati istraživanja članova akademske zajednice treba da su dostupni javnosti i naučnim i akademskim mrežama.

Načelo slobode u nastavi i istraživanju

Član 7

Ustanove visokog obrazovanja (u daljem tekstu: ustanova) treba da zaštite sve članove akademske zajednice od svakog pokušaja ograničavanja ili uskraćivanja slobode u obrazovnom, odnosno naučnoistraživačkom radu.

Načelo odgovornosti

Član 8

Odgovornost ustanova ogleda se u poštovanju normi kvaliteta, etičkih normi i promovisanju izvrsnosti, kao i otvorenosti za kritičko sagledavanje njihove sveukupne djelatnosti od strane društva.

Etički kodeks

Član 9

Akadska zajednica treba da se pridržava Etičkog kodeksa.

Etički kodeks donosi ustanova, u skladu sa propisom kojim se uređuje visoko obrazovanje i Etičkom poveljom.

II. KRŠENJE AKADEMSKOG INTEGRITETA

Plagijarizam

Član 10

Plagijarizam je preuzimanje tuđeg autorskog djela ili dijela tog autorskog djela, tuđih bitnih naučnih saznanja ili njihovih djelova, hipoteza, teorija, metoda, podataka do kojih se došlo naučnim istraživanjem bez označavanja autora, ili sprovođenje druge slične radnje prikazujući ih kao autentično svoje djelo, u cilju pribavljanja lične koristi.

Rad (stručni, naučni ili umjetnički) za koji nadležni organ utvrdi da je plagijat smatra se ništavnim, kao i ocjene, nagrade, zvanja i titule koje je lice steklo na osnovu takvog rada.

Ustanova je dužna da proglasi ništavnim sve ocjene, nagrade, zvanja i titule koje je lice iz st. 1 i 2 ovog člana steklo na toj ustanovi, na osnovu takvog rada.

Oblici plagijarizma

Član 11

Oblici plagijarizma su: direktni plagijarizam, autoplagijarizam i parafraziranje bez reference.

Direktni plagijarizam (plagijat) je prepisivanje dijela teksta ili cjelokupnog teksta, metode, ideje, algoritma, slike, grafikona od drugog autora, bez navodnika i citata u procentu koji je posebnim aktom ustanove propisan kao onaj zbog koga se pokreće postupak provjere pred Etičkim odborom.

Autoplagijarizam je prepisivanje sopstvenog teksta u djelovima ili u cjelosti bez navođenja originalnog izvora i predstavljanja istog kao potpuno novog djela.

Parafraziranje bez reference je preuzimanje ukupnog smisla ili pojedinih ideja tuđeg teksta bez navođenja izvora.

Drugi oblici kršenja akademskog integriteta

Član 12

Drugi oblici kršenja akademskog integriteta su: fabrikovanje u naučnom istraživanju, falsifikovanje u naučnom istraživanju, poklonjeno autorstvo i citiranje izvan konteksta.

Fabrikovanje u naučnom istraživanju je izmišljanje podataka i rezultata naučnog istraživanja i njihovo objavljivanje.

Falsifikovanje u naučnom istraživanju je mijenjanje i prepravljavanje podataka i rezultata naučnog istraživanja i njihovo publikovanje.

Poklonjeno autorstvo podrazumijeva kupovinu radova (seminarskih, master, doktorskih i naučnih radova i drugih djela literature), pisanje radova u ime drugog i za njegov račun u cjelosti ili samo u dijelu.

Citiranje izvan konteksta je prepisivanje ili parafraziranje teksta uz navođenje autora, ali u drugom kontekstu.

Etički komitet

Član 13

Poslove na očuvanju, unapređenju, zaštiti i promociji akademskog integriteta i prevenciji od svih oblika kršenja akademskog integriteta obavlja Etički komitet.

Etički komitet imenuje i razrješava Vlada Crne Gore na period od četiri godine na prijedlog organa državne uprave nadležnog za poslove prosvjete.

Javni poziv za članove Etičkog komiteta objavljuje organ državne uprave iz stava 2 ovog člana.

Etički komitet ima sedam članova koji čine istaknuti eksperti iz oblasti visokog obrazovanja i nauke iz različitih naučnih disciplina.

Način rada i odlučivanja Etičkog komiteta utvrđuje se Poslovníkom o radu.

Nadležnosti Etičkog komiteta

Član 14

Etički komitet:

- 1) donosi i prati primjenu Etičke povelje;
- 2) promoviše načela akademskog integriteta;
- 3) odlučuje po prijedlogu za utvrđivanje kršenja akademskog integriteta za građane Crne Gore čiji je rad objavljen, odnosno kvalifikacija stečena van Crne Gore;
- 4) daje mišljenje o propisima i inicijativama koja se tiču akademske etike;
- 5) podnosi Vladi Crne Gore godišnji izvještaj o svom radu;
- 6) obavlja i druge poslove u skladu sa ovim zakonom.

Etička povelja

Član 15

Etička povelja je skup pravila, načela i smjernica kojima se promovišu ljudske, intelektualne i akademske slobode, kao i odgovorno ostvarivanje prava u naučnom, nastavnom, umjetničkom i stručnom radu.

Etički odbor

Član 16

Ustanova ima Etički odbor koji je nezavisan u radu.

Etički odbor može da obrazuje komisije i druga radna tijela u postupku utvrđivanja kršenja akademskog integriteta.

Broj, sastav, mandat, nadležnost, način rada i odlučivanja Etičkog odbora uređuje se aktom ustanove.

Odlučivanje Etičkog odbora

Član 17

O kršenju akademskog integriteta odlučuje Etički odbor.

Prijedlog za utvrđivanje kršenja akademskog integriteta može da podnese svako fizičko ili pravno lice.

Prijedlog iz stava 2 ovog člana, sa obrazloženjem, podnosi se Etičkom odboru ustanove na kojoj je odbranjen rad, stečena kvalifikacija, odnosno počinjen drugi oblik kršenja akademskog integriteta.

Etički odbor obrazuje komisiju od tri člana iz iste ili srodne naučne oblasti, u zavisnosti od sadržaja prijedloga iz stava 2 ovog člana.

Komisija iz stava 4 ovog člana sačinjava izvještaj sa prijedlogom koji Etički odbor dostavlja na izjašnjavanje licu protiv koga je pokrenut postupak.

Rok za izjašnjavanje lica protiv kojeg je pokrenut postupak na izvještaj sa prijedlogom je 30 dana.

Ako se lice ne izjasni u roku iz stava 6 ovog člana, Etički odbor donosi odluku.

Etički odbor je dužan da na osnovu izvještaja sa prijedlogom komisije iz stava 4 ovog člana donese odluku u roku od šest mjeseci od dana podnošenja prijedloga za kršenje akademskog integriteta.

Odlučivanje po prigovoru na odluku Etičkog odbora

Član 18

Protiv odluke Etičkog odbora može se podnijeti prigovor stručnom organu ustanove u roku od 15 dana od dana dostavljanja odluke.

Stručni organ ustanove je dužan da po prigovoru na odluku odluči u roku od 60 dana od dana dostavljanja prigovora.

Protiv odluke stručnog organa može se pokrenuti upravni spor.

Način utvrđivanja kršenja akademskog integriteta

Član 19

Kriterijumi i način utvrđivanja kršenja akademskog integriteta, postupak sprovođenja i procenat podudaranja rada u smislu člana 11 ovog zakona utvrđuju se posebnim aktom ustanove.

Odlučivanje Etičkog komiteta

Član 20

Prijedlog za utvrđivanje kršenja akademskog integriteta za građane Crne Gore čiji je rad objavljen, odnosno kvalifikacija stečena van Crne Gore može da podnese svako fizičko ili pravno lice Etičkom komitetu.

Etički komitet je dužan da donese odluku u roku od šest mjeseci od dana podnošenja prijedloga za kršenje akademskog integriteta.

Protiv odluke Etičkog komiteta može se pokrenuti upravni spor.

Član 21

O slučajevima kršenja načela akademskog integriteta koja ne predstavljaju kršenja akademskog integriteta u smislu čl. 10, 11 i 12 ovog zakona odlučuje Etički odbor u skladu sa aktom ustanove.

Etička izjava

Član 22

Naučni radnici, odnosno nastavnici i saradnici, svi studenti master i doktorskih studija prilikom predaje rada za odbranu potpisuju etičku izjavu kojom pod krivičnom i materijalnom odgovornošću potvrđuju da je to njihovo originalno djelo.

Prilikom izbora u akademsko zvanje na ustanovi kandidat potpisuje etičku izjavu.

Provjera autentičnosti rada

Član 23

Diplomski radovi podliježu postupku provjere u skladu sa pravilima ustanove.

Master rad i doktorska teza podliježu obaveznoj provjeri autentičnosti od strane ustanove.

Kandidat je odgovoran za plagiranje, kao i fabrikovanje i falsifikovanje u naučnom istraživanju.

Mentor prati izradu rada kandidata uvažavajući načela akademskog integriteta u skladu sa pravilima ustanove.

Način provjere autentičnosti master rada i doktorske teze utvrđuje se aktom ustanove.

Studentske prevare

Član 24

Kršenjem načela akademskog integriteta smatraju se prepisivanje, korišćenje nedozvoljenih sredstava i literature na ispitima i drugim oblicima provjere znanja, polaganje ispita i drugih provjera znanja za drugog, kao i drugi načini varanja studenata na ispitima i drugim oblicima provjere znanja.

Oblici kršenja akademskog integriteta od strane studenata, procedure utvrđivanja kršenja i sankcije propisuje ustanova.

Mjere za kršenje akademskog integriteta

Član 25

Za kršenje akademskog integriteta izriču se mjere u skladu sa ovim zakonom i opštim aktima ustanove.

III. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za imenovanje Etičkog komiteta

Član 26

Etički komitet, u skladu sa ovim zakonom, imenovaće se u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Usklađivanje akata ustanova

Član 27

Ustanove su dužne da usklade svoju organizaciju, rad i akta sa ovim zakonom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja akata iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se postojeći opšti akti ustanove, ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Započeti postupci

Član 28

Postupak utvrđivanja kršenja akademskog integriteta koji je započet do dana stupanja na snagu ovog zakona završiće se po propisima po kojima je započet.

Osnivanje Etičkog odbora

Član 29

Ustanova je dužna da osnuje Etički odbor u skladu sa ovim zakonom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Danom osnivanja Etičkog odbora prestaju sa radom dosadašnja tijela na ustanovama koja su odlučivala o kršenju akademskog integriteta.

Prestanak važenja

Član 30

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi član 78 Zakona o visokom obrazovanju (Službeni list CG, br. 44/14, 47/15, 40/16, 42/17 i 71/17).

Stupanje na snagu

Član 31

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom listu Crne Gore.

Broj: 26-1/18-6/9
EPA 525 XXVI
Podgorica, 06. mart 2019. godine
Skupština Crne Gore 26. saziva
Predsjednik,
Ivan Brajović, s.r.